

Examenul național de bacalaureat 2022

Proba E. c)

Istorie

Varianta 7

Fillera teoretică, profil umanist, toate specializările; Fillera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar, educator-puericultor; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

I. TÊTEL

(30 punct)

Olvassa el figyelmesen az alábbi forrásokat:

A. „Miuťan Hunyadi János (Iancu de Hunedoara) megszerezte a szőrényi (Severin) bán címet [...], erdélyi (Transilvania) vajda lett. [...] 1443-1444-ben a nagy hadvezér hadjáratot vezet Szerbia és Bulgária területén, felszabadítja Nist [...] és Szófiát és magát az Oszmán Birodalom központját fenyegeti. A «hosszú hadjárattól» megréműlve a törökök békét kérnek, amelyet [Hunyadi] Jánosnak köszönhetően 1444-ben 10 évre kötnek meg. De a pápa és a nyugati uralkodók nyomására [...] a velencei flotta Boszporusz irányába történő indulásával újrameződnek a keresztény háborús tervek. [Hunyadi] János nem egyezett bele a béke felrűgásába, de a döntés meghozatala után, az erdélyi, horvát és bosnyák hadak élére állt, és együtt harcolt a magyar királyi és a havasalföldi (Țara Românească) hadsereggel. [...] A csata Várnánál zajlott 1444. november 10-én, (az oszmánok által elfoglalt) Bulgáriában, ahol a kisszámú keresztény sereg vereséget szenvedett az oszmánoktól. Az elsöprő számbeli fölény és részben a haditaktika alkalmatlansága eldöntötte a csata sorsát: a nehézkes mozgású keresztényekkel ellentétben, a törökök a lovasságot és a könnyű gyalogságot, valamint a meglepetésszerű támadásokat alkalmazták.”

(I.A. Pop, I. Bolovan, *Marea istorie ilustrată a României și a Republicii Moldova*)

B. „1459-ben Vlad [Țepeș] megtagadta a törököknek az adó és egyéb járandóságok fizetését. 1461-1462 telén [...] meglepetésszerű támadást indított a Dunától (Dunăre) délre, és megsemmisítette az összes oszmán erődítményt. [...] Ennek következtében, 1462 tavaszán Konstantinápoly meghódítója, a II. Mehmed vezette oszmán hadsereg elindul Havasalföld felé. [...] Az ellenséges sereg egy része Turnunál (Turnu) kelt át a Dunán [...], egy másik része pedig a tengeren és a Dunán érkezett Brăilaig (Brăila), amelyet elfoglaltak. [...] 1462. június 16-án Vlad [Țepeș] éjszakai támadást indított az ellenséges tábor ellen a szultán meggyilkolásának gondolatával. A kítűzött célt nem érték el, de sikerült pánikot kelteniük, az oszmánok [...] egymást kezdték öldökölni. A támadás után az uralkodó a fővárostól északra vonult vissza [...].

A szultán magával hozta Vlad [Țepeș] kijelölt utódát is, testvérének, Radu cel Frumosnak a személyében. [...] 1462-ben a szultán és az új uralkodó, Radu cel Frumos új szerződést köt [...]. Ebben szabályozták a román-oszmán politikai viszonyokat. Havasalföld [...] elfogadta az Oszmán Birodalom fennhatóságát, évenkénti adót fizetett [...] a védelemért, a jogállásáért és az intézmények megtartásáért cserébe.”

(I.A. Pop, I. Bolovan, *Marea istorie ilustrată a României și a Republicii Moldova*)

Válaszoljon a források alapján az alábbi követelményekre:

1. Nevezze meg **B** forrásban megjelenő román középkori államot! **2 pont**
2. Írjon ki az **A** forrásból egy, a várnai csatára vonatkozó információt! **2 pont**
3. Nevezzen meg egy-egy vezetőt a román térségből, egyet az **A** és egyet a **B** forrásból! **6 pont**
4. Írja ki a vizsgalapra annak a forrásnak a betűjelét, amely azt támasztja alá, hogy a hadjárat fenyegette az Oszmán Birodalom központját! **3 pont**
5. Írjon ki a vizsgalapra az **B** forrásból két olyan információt, amelyek között ok-okozati összefűggés van, és emelje mindkét információ szerepét (*ok*, illetve *okozat*)! **7 pont**
6. Mutasson be két olyan történelmi eseményt, amelyeket a románok bonyolítottak le a nemzetközi kapcsolatok terén, a XV. században, az **A** és **B** forrásokban említettekén kívül! **6 pont**
7. Határozzon meg egy hasonlóságot két olyan diplomáciai tevékenység között, amelyben részt vettek a románok a XVI-XVIII. századokban! **4 pont**

II. TÉTEL

(30 punct)

Olvassa el figyelmesen az alábbi forrást:

„1873-ban [...] Románia (România) függetlenségének kikiáltása, amelyet I. Károly (Carol I.) és néhány minisztere támogatott, a kormány célját képezte, viszont a kormánytagok többségének véleménye szerint a nem megfelelő külpolitikai körülmények nem teszik lehetővé egy ilyen tervezet azonnali gyakorlatba ültetését. A kormánytagok többsége [...] a függetlenség megszerzése érdekében a diplomáciai tárgyalások felgyorsításának híve volt [...].

1875-ben újra felvetődik a «keleti kérdés», amely ezúttal a Dunától (Dunărea) délre élő népek akcióinak volt köszönhető, és nem, mint a múltban, amikor az európai nagyhatalmak harcoltak e térség feletti uralomért, amely a román államot egy rendkívül bonyolult helyzetbe hozta. A keleti kérdés első szakaszában a román külpolitika legfőbb célja, hogy Románia területét «megóvják» a konfliktustól. [...]

1877 júliusáig Oroszország (Rusia) cárja, II. Sándor és Gorceakov kancellár elutasította I. Károly, I. C. Brătianu és M. Kogălniceanu összes román-orosz katonai együttműködési javaslatát. A Törökország hadi felkészültségével kapcsolatos téves információk miatt [...] Oroszország elutasította a katonai együttműködést Romániával, mert arra gondolt, hogy az egész egy egyszerű séta lesz a Balkánon. [...] Ez a Romániával szembeni merev álláspont [...] egészen 1877 júliusáig megmaradt, azaz a plewnai front összeomlásáig. [...] A Plevnánál összpontosított oszmán erővel kapcsolatos pontatlan információk a orosz csapatok két súlyos vereségéhez vezettek [...], az orosz főparancsnokság, Miklós nagyhercegen keresztül egy kétségbeesett felhívást intézett a román hadsereghez, kérve az azonnali beavatkozásukat. A román hadsereg jelenléte a háborúban akkor vált szükségessé [...], amikor 1877 júliusában Plevnánál az oszmánok az első sikereiket érték el az oroszok ellen, [...] amelyek súlyos következményekkel járhattak volna.”

(V. Russu, *Studii de Istorie modernă*)

A forrásból kiindulva válaszoljanak az alábbi követelményekre:

1. Nevezze meg a forrásban említett román uralkodót! **2 pont**
2. Nevezze meg a századot, amelyre az adott forrás vonatkozik! **2 pont**
3. Nevezze meg a forrás alapján az 1875-ben újra felvetődött történelmi eseményt és ennek egy okát! **6 pont**
4. Nevezzen meg a forrás alapján két információt Románia kormányára vonatkozóan! **6 pont**
5. Fejtse ki véleményét az adott forrásból kiindulva a Románia háborús részvételével kapcsolatosan, és támassza alá a fenti forrásból vett két információval! **10 pont**
6. Érveljen egy megfelelő történelmi ténnyel azon kijelentés mellett, miszerint az 1864-1870 közötti időszakban a román állam modernizáló intézkedéseket fogadott el. (Pontot ér a megfelelő történelmi tény bemutatása valamint az ok-okozatiságot és a következtetést kifejező szavak használata.) **4 pont**

III. TÉTEL

(30 punct)

Írjon egy megközelítőleg két oldalas esszét Románia fejlődéséről a XX. században, figyelembe véve a következőket:

- nevezze meg három jellemzőjét a román demokráciának, a Nagy Románia (România Mare) (1918) létrejöttét követő első évtizedből;
- nevezze meg a Romániában 1931-1940 között elfogadott alaptörvényt és említse meg ennek egy következményét;
- mutasson be egy Romániában alkalmazott politikai gyakorlatot a XX. század második felében, a sztálinizmus időszakából;
- fejtse ki véleményét az 1965-1988 közötti Romániára vonatkozóan, és támassza ezt alá egy történelmi érveléssel!

Figyelem! Pontot ér a megfelelő történelmi nyelvezet használata, az esszé felépítése, az ok-okozati összefüggések kiemelése, a történelmi érv kidolgozása (megfelelő történelmi tény bemutatása, az ok-okozatiságot és a következtetést kifejező szavak használata), a történelmi események megfelelő időrendi/logikai sorrendjének, valamint a terjedelmi követelményeknek a betartása is.